

כרטיס מידע - ניהול בטיחות וסיכונים בטיוול

ברשימה זו מפורטים עיקרי הנושאים שעל המדריך ואחראי הטיוול לתת עליהם את דעתו ולסכם אותם. התייחסות לנקודות אלו, תסייע בידיו לשפר את התכנון, הביצוע וצמצום סיכונים מיותרים שעלולים להתרחש בזמן הטיוול.

1. **הכנת הטיוול:** ההכנה לטיוול דורשת עיסוק רב, בין השאר על האחראי להכיר את המסלול והסיכונים שבו תוך התאמתו למטיילים ולדאוג ל: אישור הורים, דיווח על בעיות רפואיות במידה ויש, תיק טיוול כנדרש הכולל: מפת סימון שבילים מעודכנת, אישור ביטחוני לטיוול, רשימות ציוד, תכנית הטיוול לפרטים, רשימות תלמידים, רשימת מלווים, טלפונים ותקשורת לגורמים בשעת חירום: חדר מצב טיולים, יחידת חילוץ אזורית. התכנון צריך לקחת בחשבון שעת תחילת הליכה וסיום המסלול טרם חשיכה תוך התחשבות באורך המסלול והקשיים בו, גיל המטיילים, מזג האוויר ואורך היום בהתאם לעונות השנה.

2. **הנסיעה ברכב:** הנסיעה היא חלק מהטיוול. אחראי הטיוול או המדריך, יקבעו את נתיב הנסיעה ומקומות העצירה. האחראי לטיוול ישב בספסל הראשון סמוך לנהג, שאר המלווים ישבו בשאר חלקי האוטובוס כולל בחלק האחורי. יקבעו הנחיות התנהגות מחייבות של התלמידים החניכים בזמן הנסיעה תוך שכלל הנוסעים חגורים בחגורת בטיחות.

3. **תדריך נהג:** האוטובוס הוא רכב החירום והפינוי, אחראי הטיוול יתדרך את הנהג לגבי נקודות ההמתנה והקשר עם הקבוצה בהתאם להתקדמות הטיוול בשטח.

4. **ציוד אישי:** אחראי הטיוול יבדוק את הציוד האישי לתלמיד ולחניך: כובע, נעלי הליכה, מים- בהתאם לגיל ולמזג אויר וציוד כנדרש.

5. **בדיקה ותדריך למלווים:** אחראי הטיוול יבדוק את הציוד המחייב של המלווים הרפואיים והחמושים ויתדרך אותם בנוגע לתפקידם ואחריותם בטיוול.

6. **תדריך לפני תנועה ברגל יכלול:** איסור עקיפה של המדריך ההולך ראשון והקובע את קצב ההליכה, המתנה במפגש שבילים להגעת מאסף, נקודות מסוכנות צפויות – הצבת מלווה מבוגר במקום, קביעת מאסף מבוגר, מצב בו מוצא עצמו תלמיד/חניך מנותק מהקבוצה – עליו להמתין במקומו בצמוד לשביל, קביעת קשר עין עם ההולך לפנים.

7. **ספירה והתפקדות:** אחראי הטיוול יקבע את הנקודות בהם צריך לספור את התלמידים והחניכים: בעליה ובירידה מהאוטובוס, במהלך הטיוול, לאחר נקודות תורפה, בהפסקות ולפי שיקול דעתו של האחראי.

מדינת ישראל משרד החינוך האגף הבכיר לביטחון, בטיחות ושע"ח

8. **שליטה בזמן הפסקה:** בהפסקה עלול המדריך לאבד את השליטה על התלמידים, לכן עליו להגדיר במדויק מה אפשר ומה אסור לעשות בהפסקה: האיסור להתקרב לשפת מצוק, התרחקות מהקבוצה, דרדור אבנים, טיפוס במקומות אסורים, איסור כניסה למים וכדומה.

9. **פעילות מיוחדת:** אם במהלך הטיול מתבצעת פעילות מיוחדת, כמו: רחצה בים (חל איסור רחצה בים התיכון), שייט בקיאקים, רכיבה על גמלים, גלישה ממצוקים וכדומה, על האחראי לתדרך באופן מפורט ובהתאם להנחיות חוזר מנכ"ל ולהכין את המטיילים בהתאם ומבעוד מועד.

10. **רחצה בים ובבריכה:** הרחצה בים או בבריכה, מותרת רק במקום שיש חוף מוכרז או מקום בעל רישוי עסק. יש לפעול לפי ההנחיות המפורטות בחוזר מנכ"ל המעודכן המנחה בעניין זה. **(חל איסור רחצה בים התיכון)**

11. **הליכה בקרבת מצוק:** בהליכה בקרבה למצוק ובמעברים קשים, יקפידו המלווים והמדריך על השגחה צמודה ותדריך התלמידים והחניכים בדבר תשומת לב וריכוז בהליכה תוך סיוע ועזרה האחד לשני.

12. **ניהול מצבי חירום:** בעת חירום על המדריך להחזיק מספרי טלפון לשעת חירום, להכיר את מקומות הפינוי במידת הצורך, לדעת לנהל תרחישים כגון- כניסה לחושך, אובדן חניך, פינוי רפואי ועוד.

13. **ניהול משק מים:** ניהול משק מים במהלך טיול או מסע במזג אוויר חם הוא בעל חשיבות עליונה ומוגדר לעיתים כקריטי ומציל חיים. יש להבחין בין כמות המים לבין "ניהול משק מים" – רוב התקלות מסכנות חיים אירעו בשל ניהול משק מים לא תקין.

טבלת כמויות מים במסע שטח

משך שהייה:	עד 2 שעי	עד 4 שעי	עד 6 שעי	עד 8 שעי	עד 10 שעי
עומס חום רגיל - ליטר לתלמיד	1.5	3	4	4.5	6
מי חרום (לכל 30 איש)			3	6	6
עומס חום כבד - ליטר לתלמיד	1.5	3	4.5	6	6
מי חרום (לכל 30 איש)	6	6	6	10	12

את הכמויות הנ"ל יש לבחון ולשנות בהתאם לאופי המסלול (מעלות/ גבעי /חשיפות/ דרגת קושי/ אחר) ומשך המסלול בין נקודות מים (תלוי במספר אנשים בקבוצה ורמת הכושר הפיסי של המשתתפים). כמויות המים המצוינות מתאימות למסעות ארוכים לתלמידי תיכון

טיול מהנה ובטוח!

